

VERGEET HET BANKIERSEXAMEN!

TEKST: JACQUES POTUIJT
(FINANCIËEL CONSULTANT)

Bankiers moeten terug naar de schoolbanken. Tenminste, als het aan Wouter Bos ligt. Een doekje voor het bloeden.

In het steeds dunner wordende lijstje van maatregelen dat onze minister van Financiën over het Nederlandse bankwezen wil uitvaardigen, staat het bankiersexamen nog steeds hoog genoteerd. Veel andere

zaken die Bos gedurende de financiële crisis riep, heeft hij tot zijn grote frustratie moeten herroepen.

De van overheidswege afgedwongen scheiding tussen grote en kleine banken en spaar- en durfbanken en de aftopping van bonussen blijken in de praktijk veel moeilijker en gevoeliger te liggen dan Bos zich had voorgesteld. Zijn positie is ook halfslachtig. Enerzijds voelt hij er weinig voor banken duurzaam te nationaliseren en zint hij erop zo snel mogelijk terug te keren tot een normaal functionerend particulier bankwezen. Anderzijds wil hij banken in een nauw, door de overheid gereguleerd keurslijf dwingen. Die twee doelstellingen lijken onverenigbaar.

Daarbij komt dat de bancaire realiteit niet in Nederland wordt bepaald. Afgaand op de herwonnen assertiviteit van Amerikaanse

banken zoals Goldman Sachs, JP Morgan Chase en Bank of America zullen ook elders de bankiers zich niet dociel onderwerpen aan het lot dat de politiek voor hen in petto heeft. Goldman Sachs gaat er min of meer prat op dat de bonussen al weer bijna op het pre-crisisniveau zijn teruggekeerd.

Toch behoeft Bos zich niet direct bij zijn frustraties neer te leggen. Hij vervult immers een dubbele rol. Als overheidsdienaar staat hij tamelijk machteloos, maar als politiek leider heeft hij meer mogelijkheden. De politiek moet functioneren als spreekbuis voor de maatschappelijke verontwaardiging die uiteindelijk, tenminste als de aandacht niet verslapt, de verantwoordelijken tot ingrijpende bankhervorming zal aansporen.

KATTEN OP HET SPEK

Het heeft bij bankiers niet aan technische kennis ontbroken. Ze wisten immers de kennis waarover ze beschikten maar al te goed in hun voordeel te gebruiken. Als het ergens aan kennis ontbrak was het bij de toezichthouders, de centrale banken, de financiële autoriteiten en de politiek. Bankiers hebben zich gedragen als de kat-

ten die te dicht op het spek waren gebonden door een jarenlang volgehouden genereus monetair beleid.

Ook dat beleid vindt zijn oorsprong in de Verenigde Staten, maar dat hoeft niet te betekenen dat toezichthouders elders vrijuit mogen gaan. In ons land lijkt het evident dat een diepgaand onderzoek, wellicht een parlementaire enquête, moet plaatsvinden naar het beleid en functioneren van De Nederlandsche Bank (DNB). Nout Wellink en de zijnen kunnen niet verantwoordelijk worden gesteld voor de financiële crisis, maar hadden de gevolgen ervan voor Nederland wel kunnen mitigeren door onder andere een assertievere opstelling rond de overnamecoup op ABN Amro. Ook in het toezicht op de IJslandse spaarbanken en op ING heeft DNB grote steken laten vallen.

Het bankiersexamen moet dus snel van tafel, want het leidt de aandacht alleen maar af van de echte maatregelen die moeten worden genomen om zo snel mogelijk tot een hervorming van het financiële systeem te komen. En wie zouden de bankiers dan wel moeten onderwijzen en examineren? De kennis omtrent complexe financiële constructies zit daar waar de instrumenten zijn bedacht. De leraren werken in de dealing rooms van Goldman Sachs en Morgan Stanley. Het zit er dik in dat deze specialisten, ijdel en steeds begerig naar extra inkomen, bereid zijn om via het bestaande netwerk van prestigieuze onderwijsinstututen zoals Insead en Harvard hun kennis tegen een aantrekkelijk honorarium over te dragen aan eenieder die het nodig heeft, overheidsdienaren en toezichthouders voorop.